

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ג - אגוז

בלבבי משכן אבנה

אגוז

אגוז - אוכל וג' קליפות

אגוז, כאשר רבותינו באים לצייר שיש מציאות של פרי, שעליו יש את ה"קליפה קודמת לפרי", הציור השלם של ה"קליפה קודמת לפרי" שמתגלה בכל היקפו, הוא מוגדר בלשון רבותינו - אגוז. כידוע, יש בכללות ג' קליפות, שאלו הם המבוארים ביחזקאל, וג' הקליפות גם יחד שמצטרפים בפרי אחד, הציור של זה, זהו הציור של אגוז. באגוז יש את תוכו שהוא אוכל, וחיצוניותו, ג' הקליפות דקלקול, והממוצע ביניהם, שהיא הקליפה הנאכלת עם הפרי. זהו אגוז שהוא בשרשי הא' - ג' שבהם אנחנו עוסקים השתא, כח הא', פנימיות האגוז שהוא "אוכל", או הקליפה האמצעית שהיא הא', וכח הג', הג' קליפות שמתגלים באגוז.

אגוז א' - גוז

כחה של הקליפה בכללות היא להבדיל בין דבר לדבר, לעכב על הדבר הפנימי, להיות מחיצה המבדלת, במלאכות של שבת זה מוגדר מלאכת גוז, לגוז דבר, או כלשון הגמ' בנדרים "מיגז גיז" לגבי הפרת נדר, או לגבי בגדי כהונה כשהם ארוכים וחוצצים אותם באבנט, שהאבנט "מיגז גיז" את אורך הבגד, וכן ע"ז הדרך. וא"כ, שם תואר אגוז, הוא מלשון תואר של לגוז את הדבר, לחתוך את הדבר, הקליפה היא מחיצה המבדלת, שהוא יוצרת מציאות של "מיגז גיז", זו ההגדרה הכוללת של אגוז. כמו שנתבאר, בכללות ישנם ג' קליפות, כמו שבקדושה יש כח של שלושה, אברהם, יצחק ויעקב, "זה לעומת זה עשה האלקים", כך גם במציאות כח הקלקול, בכח הקליפה יש ג' קליפות. וההגדרה השורשית ממש מה המהות של הג' קליפות הללו, שהם כנגד אברהם יצחק ויעקב שבצד הקדושה.

מידתו של יעקב אבינו, והקליפה שלעומתה

מידתו של יעקב אבינו, כמו שנאמר בקרא, "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", "דמות תם חקוקה מידתו של יעקב אבינו, כמו שנאמר בקרא "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", "דמות תם חקוקה בכסא", וכמו שאומרים רבותינו כידוע, שבקשו מלאכי השרת לומר לפניו שירה, הם נסתכלו למעלה בכסא וראו את דמותו, והם נסתכלו למטה בארץ וראו את דמותו, מעין כך חז"ל אומרים גם על אדם הראשון, שהרי "דמות שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון", והגדרת הדבר, אין כוונת הדבר שדמותו של יעקב אבינו נמצאת למעלה בכסא, ודמותו נמצאת למטה, כאן בארעא, אלא הגדרת הדבר שהדמות שלו הוא מ- למעלה עד למטה ומלמטה עד למעלה, הוא ה"סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", וא"כ, צורת הדמות שלו היא, מלמטה עד למעלה, "מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה".

וסדר הדבר, בסולם נאמר "והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", יש עליה משלב לשלב, בעליה משלב לשלב, כל שלב שהאדם רוצה לעלות, יש קליפה שמעכבת את אותו מציאות של עליה, "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו", לעברו משלב לשלב, שזה ההגדרה לעלות.

ובהגדרה מדוייקת יותר, ישנם שני צורות יסודיות בבריאה, צורה של עיגול לפני מן עגול, ומצד כך יש אופן של כניסה לפני, ועוד לפני, ועוד לפני.

ויש אופן של מלמטה למעלה, עליה, שלב על גבי שלב.

ובין כך ובין כך, או בכניסה לעולם יותר פנימי, או עליה לעולם יותר עליון, בזה נאמר הגדרת הדבר, שיש מציאות של קליפה.

אבל נחזור עוד פעם א"כ, כנגד כחו של יעקב אבינו, עליה מתתא לעילא, "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", בכל שלב ושלב בשלבי הדבר, יש מציאות של קליפה, כלומר, כח המעכב לעלות לאותו עולם.

ולפי"ז, איפה נמצא הכח המעכב, הוא לא נמצא בעולם העליון, אלא הוא נמצא בין העולם התחתון לעולם העליון, לכן מוגדר בדקדוק בדברי רבותינו, שבקומה העליונה כביכול, אצלו יתברך שמו, ששם נאמר "לא יגורך רע", היכן יש שמה מציאות של קליפה - הרי אין שמה מציאות של קליפה, כי ע"ז נאמר הרי, "לא יגורך רע", שאין שמה מציאות של רע, אלא מקום הקליפה הוא, הקליפה היא המעכבת מלעלות למדרגה של "עולם שכולו טוב", שעליו נאמר "עוז וחדוה במקומו", - "לא יגורך רע".

א"כ, זה הכח המקביל לכחו של יעקב אבינו, כח הקליפה שמעכבת מלעלות משלב לשלב.

הקליפה שננגד יצחק אבינו

החלק השני שבג' הקליפות, זה כנגד יצחק אבינו, זוהי קליפה החופפת על מציאות הפרי, והדוגמא היסודית שבה אנחנו אוחזים השתא, זהו ההגדרה של אגוז "תוכו אכל קליפת זרק", זה נאמר מעין כך בעוד פירות, כמו שאומרת הגמ' בחגיגה כידוע, ביחס לרבי מאיר ואחר, "תוכו אכל קליפתו זרק", כלומר, זו קליפה הנמצאת בחוץ, מסביב לדבר, האדם אוחז את כל הדבר בידו, ה"תוך" נמצא באותו מקום, אבל יש דבר שמעכב עליו מלגעת במה שנמצאת בפנים, זה הסוגיא הנוספת של קליפה.

המדרגה הקודמת של הקליפה שהוזכר, האדם נמצא מחוץ לדבר, והוא רוצה לעלות לדבר, והדוגמא הברורה והיסודית, כאשר הקדוש ברוך הוא גירש את אדם הראשון מגן עדן, אז הקב"ה שם את "להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים", להט החרב המתהפכת היא שמירה, שלא יהיה אפשר להיכנס למדרגה היותר גבוהה, ומצד כך אנחנו מוצאים כסדר במשניות הרי, שהקליפה מוגדרת לדינא "שומר לפרי", כגון לגבי דין של צירוף לשם אוכל של הפרי, אם הם עצמם מקבלים טומאה, ועוד ועוד דינים, זה תלוי גם, באיזה קליפות - אבל הגדרת הדבר, הם נקראים "שומר לפרי", כלומר, הוא שומר מלהגיע לשלב הבא, זהו הגדרת הקליפה במדרגה הראשונה שהוזכר. אבל במדרגה השניה, האדם נמצא באותו עולם הוא קיים שם, אבל יש לו כח שמעכב אותו, הוא רואה את החיצוניות של הדבר, והוא לא משיג את פנימיות הדבר, זה הקליפה הנוספת.

הקליפה שננגד אברהם אבינו

הקליפה השלישית שהיא ה"זה לעומת זה" שכנגד אברהם אבינו, זהו כח הקליפה שנמצאת בתוך הפרי עצמו, והדוגמא הברורה והיסודית, זהו בדוגמא של פירות כמו "זית שמן ודבש", בזית שמן יש את הזית, שהקליפה, שזה הגרעין - נמצא בתוכו, וכן דבש שזה תמרים, הגרעין נמצא בתוך מציאות האוכל, ומצד כך ההגדרה היא שהוא נוגע בנקודת הפנים, הוא מעכב מלהשיג את הנקודה הפנימית של הדבר.

וא"כ, אם נחזור ונעמיד שלושה הגדרות של מעכבים, של קליפות, ההגדרה הראשונה של מעכב, של קליפה הוא מונע מהאדם להיכנס לעולם אחר, לעלות לעולם אחר.

ההגדרה השניה של קליפה זהו הכח שהאדם נמצא באותו דבר אבל הוא תופס אותו בחיצוניותו של אותו דבר, והוא לא זוכה להיכנס לפנים שלו, הקליפה חופפת על הפרי והוא לא זוכה להיכנס לפנים של הדבר.

ההגדרה השלישית של קליפה, הקליפה נמצאת ב"תוך", ב"פנים" של הדבר, ואז האדם לא זוכה לגעת בנקודת הדבר הפנימית.

אלו הם א"כ, בכללות ממש, ג' גדרים של מציאות של קליפה, והשורש שלהם מתגלה בשורש קליפת האגוז, שזהו הג' קליפות שמתגלים באגוז, הוא השורש לכל הקליפות כולם ואלו הם שלושת המעכבים, שהם מציאות הקליפות. עיקר גילוי הקליפות שמתגלים על דרך כלל, מדגישים, חילקנו אותם לשלושה, אבל בצורה של האגוז, שכך היא עיקר גילויים. יש דבר שחופף על גבי הפרי עצמו שעל ידי כן הוא מעכב מלהגיע לאוכל עצמו, וכדרך להסיר את מציאות הקליפה על מנת לגעת במה שנמצא בתוכו, וע"ז נעמוד, בעיקר יסוד הדברים לאחר שבואר שלושת סוגי הקליפות, בסיעתא דשמיא.

כח הרע שקודם חטא עץ הדעת, וכח הרע שנתחדש בחטא

א"כ, המדרגה השנייה שהיא עיקר גילוי של מציאות הקליפה, היא מעכבת מלהיכנס לפנים, יש הגדרה יסודית מה שמבואר בדברי רבותינו, יש בזה בר' חיים וואליז'ינר ועוד, שיש הבדל בין כח הרע שהיה בבריאה קודם חטא אדם הראשון לכח הרע שנתחדש בחטאו של אדם הראשון, תולדת החטא עצמו. קודם החטא, הרע היה מבחוץ, לאחר החטא, הרע נמצא בתוכו, כשמציירים את זה בציוור של תפיסת נפש, כאשר הרע נמצא בחוץ, האדם תופס שיש לו מסית ומדיח, "כי יסיתך אחריך", הוא מרגיש ותופס שכח המסית שלו נמצא בחוץ, אבל כאשר היצר הרע נמצא בפנים, שזה מוגדר הרי, בלשון הגמ' בסוף סוכה "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" שזהו יצרו של אדם שעומד וצפון בליבו, כלומר, הוא תופס את המציאות של הפנים של האדם, שהאדם מזהה את היצר כעצם נקודת ה"אני", זה ההגדרה השלישית של הקליפה שהזכרנו, שבהגדרה השלישית, נקודת הפנים היא קליפה, כלומר, זה מקום ה"צפון", מקום הנקודה הפנימית שנתפסת כעצם ה"אני", שם חל מציאות הקליפה שם מקום ההסתה של היצר הרע.

וא"כ, זה ההבדל בין קודם החטא ללאחר החטא, בקודם החטא, הגדרת הדבר הוא מציאות של רע שנמצא חוצה לאדם, ואחר החטא, הוא נמצא בתוכו "הצפוני ארחיק מעליכם" - "עומד וצפון בליבו של האדם". אבל עוד פעם, חוזרים א"כ, להגדרה השנייה - שהיא ההגדרה השורשית, ולפי זה, להגדרה השלישית, ההגדרה השנייה שבמציאות הקליפה, שהיא חופפת על הדבר ומעכבת מלהיכנס אל תוכו.

קליפה החופפת ע"ג דבר ראית הדבר "מקופיא"

כל קליפה נקראת קליפה בלשון הקודש מאותו שורש של "מקופיא", מושג שנמצא בש"ס כמה וכמה פעמים, יש "כפרה מקופיא" בגמ' בתחילת זבחים, וכו', כל "מקופיא" זה מאותו שורש של "מקיף", מה שנמצא מסביב, מה שנמצא מבחוץ, מקיף וסובב לדבר, זהו "מקופיא", והמילה קליפה עצמה, זה היקיפו של הדבר, הוא זה שמתגלה בכח הקליפה.

ובהגדרה המדוייקת יותר, כל דבר, יש בו מציאות של כללות, ויש בו מציאות של פרטות, זה מה שדובר הרי, בהרחבה, בפעמים הקודמות, בכל סוגית האב האב והבן, שורש וענפים, כלל ומציאות של פרטים. בתחילת דבר, כאשר האדם רואה דבר, שומע דבר, מתבונן בדבר, המושכל ראשון על דרך כלל, כמעט ללא יוצא מן הכלל [אא"כ מי שיש לו מוחין דגדלות גבוהים מאד], ע"ד כלל תפיסת האדם שהוא רואה את כללות מה שנמצא בדבר, ולאחר התבוננות והעמקה, לאט לאט הוא מכיר את החלקים, את המרכיבים שמהם מורכב מציאות הכלל. התפיסה הראשונית הזו, אם היא הופכת להיות כח ה"קביעא וקיימא" בנפשו של האדם, היא נקראת קליפה, וכמו שהוזכר שקליפה עניינה כח של היקף.

קיפול וקליפה שמשורש ק.ל.פ.

ובלשון אחרת, השורש של קליפה זה ק'ל'פ', שזהו מאותו שורש של קיפול, לקפל דבר, היינו שלקחנו את הפרטות שבו וגזנו אותו בתפיסה של כלל, זה נקרא קיפול. יש קיפול מצד הקדושה, מה שנאמר אצל יעקב אבינו "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", ואומר שם רש"י מיסוד דברי חז"ל "קיפל כל ארץ ישראל תחתיו", שם זה היה מצד הקדושה, שהראה לו ליעקב אבינו שארץ ישראל נוחה להיכבש, אבל מהות של קיפול, עניינו של קיפול הוא, יש את ההתפשטות של הדבר, ההתרחבות של הדבר, שזה כח הכלל שנתרחב לכל צדדיו, שזה שורש ההתפרטות, גם אם לא התפרות בפועל, אבל זה תפיסת ההתפרטות בהתרחבות. ויש את תפיסת הקיפול שהיא ההחזרה של הדבר לכלל שבו, לשורש שבו לתפיסה שהיא לפני ההתרחבות. "היה העולם מתפשט עד שגער בעולמו ואמר לעולמו די", כמו שאומרת הגמ' בפרק ג' דחגיגה שזהו ש-ד-י, "אמר לעולמו די" שאחרי ה"מתפשט", יש את ה"קיבל" שבדבר, שעוד לפני ה"מתפשט", כלומר, זה תחילת הדבר כפי שהוא היה בצורת הצטיירותו בראשית ימות עולם. כשזה מתגלה מצד הקדושה, זהו תפיסת הכלל שלמעלה מהפרטים, שממנה נולדים הפרטים, והיא חוזרת אח"כ לכלל, כפי שהוזכר כבר בהרחבה לעיל, שזהו "כלל ופרט וכלל".

אבל כשזה מתגלה מהצד של הקליפה, הקליפה תופסת את הדבר באופן של היקפו של הדבר, באופן של כללותו, וביתר חידוד של ההגדרה ככל שהאדם רואה את הדבר מקרוב, אז הוא רואה אותו בהתפרטותו לפרטיו, וככל שהאדם רואה את הדבר מרחוק, בבחינת "מרחוק הוי"ה נראה לי" "וירא את המקום מרחוק", וכן ע"ז הדרך, ככל שהאדם רואה אותו מרחוק, הוא רואה את כללותו והוא לא רואה את פרטותו של הדבר. הדוגמה הבהירה והפשוטה, כאשר האדם מסתכל למטה, נראים לו שהשמים הם תכלת, זה מה שהוא רואה, אבל אליבא דאמת זה נובע מחמת הריחוק, שהוא רואה את הדבר כמקשה אחת. אבל ככל שהוא מתקרב לדבר, הוא רואה את הדבר באופן מדויק, באופן של פרטות הדברים.

כח הקליפה שמעלים את ההתפרטות שבדבר

ולפי"ז, החידוד של הגדרת הסוגיא, הקליפה שחופפת על הפרי, בהגדרה הפשוטה, היא מעלימה, היא מסתירה את מה שנמצא בתוך מציאות הדבר, כדוגמת דבר שגונזים אותו, או כששמים דבר באוצר, שמכסים אותו, מעלימים אותו, וכן כיסוי הדם, "וכסהו בעפר", מכסים את הדבר, מעלימים אותו, ומצד כך, גם קליפה מעלימה, בוודאי שזה אמת.

אבל בהגדרה המדוקדקת יותר, הקליפה גורמת שהאדם תופס את הדבר מרחוק, ואם הוא תופס אותו מרחוק, א"כ הוא תופס אותו באופן של כלל, באופן של "מקופיא", באופן של "היקף", לא באופן של קירבה המשיגה את פרטות הדבר, כלומר, מלבד מה שגנוז במציאות הקליפה שהיא מכסה, היא מעלימה והיא מסתירה את הדבר, בעומק, את מה היא מעלימה, את מה היא מסתירה, את מה היא מכסה? [לפחות בחלק גדול מהמקרים], היא לא מכסה ועמלימה את עצם החפצא, אלא היא מכסה ומעלימה את ההתפרטות של כל חלקי הדבר, והאדם רואה את הדבר באופן של כללותו, והוא לא רואה אותו בפרטותו.

וכדוגמה בעלמא - בדוגמה השורשית אם ניקח את האגוז שזה סוגייתנו, הקליפה שלו, כאשר היא חופפת על הפרי, כשהאדם רואה את האגוז כשהוא עם הקליפה שעל גביו, אם נשאל אותו מה זה החפצא דידן, אז בוודאי, חזונו מוכיח עליו שהוא אגוז, אבל הוא מסתיר את פנימיותו, איך הוא מתראה בדקותו ב"תוכו" שהוא "אוכל", איך צורת חלקיו, מה מהותו, כמה הוא בשל, האם יש לו אופן דקלקול בתוכו וכן ע"ז הדרך, יש כאן הסתרה, אבל זה לא מסתיר את תורת ה"שם אגוז" שעליו, שההגדרה הכללית היא שכל שם תואר של דבר זה שם תואר של כח הכללות שלו.

ועוד פעם א"כ, הגדרת הדברים היא, שמציאות הקליפה גורמת לאדם שהאדם תופס את הדבר בתפיסת ההיקף שלו, והוא נשאר בהיקף שבדבר, בחיצוניות שבדבר, בבחינת "רשעים סביב יתהלכון".

ישנה הבחנה של "סביב" שהוא לא בוקע לעצם נקודת הפנים, שזה שייך כבר לחלק השלישי, שהקליפה נמצאת בתוכו, שבנקודת יסוד הדברים היא מעלימה את שורש ה"ציון", את נקודת הפנים שבדבר, הנקודה השורשית שבדבר, זה שייך לחלק השלישי.

אבל בחלק השני, שבו אנחנו עוסקים בעיקר השתא, זה מעלים את הרכבת מציאות הדבר, הם מקבלים את המבט שנמצא בהיקפו, בסביבותיו של הדבר, זה כח מציאות הקליפה, והשורש של הדבר כמו שנתבאר, כי הוא מעלים את הדבר על ידי הרחקה מהדבר, "מרחוק הדבר נראה לי", מציאות הדבר נראה לו מרחוק, כלומר, שא"כ, הוא רואה את היקפו, הוא רואה את ה"מקופיא" שלו, הוא לא רואה את מציאות הדבר בהרכבת חלקיו, זה התפיסה שנקראת קליפה.

תפיסת ה"מקופיא" מכח "רקום דחפיא על מוחין"

כמו שמבואר בדברי רבותינו בגולגולת, יש את מח האדם, ויש את הקרום "דחפיא על מוחין", ויש בזה סוגיות מפורשות בחולין, מה הדין באופן שיש נקב בקרום אם זה עושה טריפה. הקרום הזה שנמצא על ה"מוחא", על המח או על האויר שבמח, שזהו ה"קרומא דאוריא" בלשון רבותינו וכן ע"ז הדרך - הקרום שנמצא על גבי המח, הוא בעצם כח שחופף על הדבר ומסתיר אותו.

ולהבין ברור, כל פעם שהאדם חושב, מאיפה יש לו כח של מחשבה - יש את מציאות המח, ויש "מוחין" בתוכו ומכחו הוא חושב, אבל מכיון שיש "קרום דחפיא על מוחא", אז האדם, בעומק, לא חושב ע"ד כלל, מתוך המוחין עצמו, אלא מחשבתו היא מכח הקרום שחופף על המח, מכח כך הוא חושב, לכן, ע"ד כלל, אם האדם לא יעין, יעמיק ויחדד את הדברים, אז המבט שבו הוא רואה כל דבר, הן במבט כפשוטו, במבט של ראיה, הן בתפיסת השמיעה, והן בעומק, בכח המוחין בשורשם, בפנימיותם שהם שורשי החושים, הוא תופס את הדבר מכח קרום שחופף על הדבר, ואם הוא לא עמל לברר את הדבר, אז הוא נשאר בתפיסה השורשית מעיקרא, שהיא כך, כך תינוק נולד וכך האדם גדל, וכל שהוא עמל יותר בדברי תורה, והמח שלו יוצא מהכח לפועל, "חכמה" - כח - מה, הוא מוציא את עצם כח המחשבה, את החכמה, מהכח לפועל שזה לא יהיה שכל בכח, אלא זה יהפוך להיות שכל בפועל, שהוא הנקרא בלשון רבותינו "השכל הפועל", שהוא יצא לפועל, אז, המחשבה לא באה מהקרום דחפיא על מוחין", אלא זה מחשבה מכח עצם מציאות המוחין, שממש האדם חושב, אבל זולת כך, מטבע יצירתו של האדם ועל דרך כלל אצל רוב בני אדם כך נשאר כמעט לחלוטין, "כביאתו לעולם, כך יציאתו מן העולם", אז צורת המחשבה של האדם, שהאדם חושב מהמקום דחפיא על ה"מוחין", מהקרום שחופף על המח, וכשה מקום מחשבתו, זה צורת מחשבתו, מדגישים - זה מתגלה מהמציאות הגמורה שכך היא צורת המח, כמבו' בסוגיא בחולין שכך היא צורת המח, זה המקום שממנו הוא חושב, ולפי"ז, זה צורת מחשבתו, המחשבות שהוא חושב.

מדרגת "קליפה קודמת לפרי" - מושכל ראשון" כפשוטו

המבט הזה, הוא בעצם גורם לידי כך, שכשאדם רואה דברים, הוא רואה את הדברים מקופיא, וכך נחקק הדבר, מי שנמצא במדרגה עליונה, במדרגה של רוח הקודש, אז המושכל ראשון שלו, שנובע ממעמקי הנשמה, שמהשכל העליון נשפע המושכל למשכיל והוא מקבל מחשבה עליונה ואז, הוא מקבל את זה משורש הנשמה, אבל אצל כל אדם, כסדר ברייתו של עולם, במוחין של שכל אנושי, המושכל ראשון שלו זה מושכל ראשון כפשוטו, וצריך להבין עמוק המושכל ראשון הזה, אצל רוב בני אדם, כמעט כל מחשבותיהם, הם אינם אלא מושכל ראשון.

הרי האדם רואה הרבה דברים, שומע הרבה דברים כסדר יום יום, וככל שהוא יותר חיצוני, הוא שומע יותר ורואה יותר, ומאידך, הוא פחות ופחות מתבונן, ואז המח שלו, מתרגל לקבל אופנים שכולם מושכל ראשון, הרבה ראיות כלליות, הרבה שמיעות כלליות, בלי תפיסת הפרט, ואז, אפילו אם הוא עוסק בתורה, אבל כללות המוחין שלו, נוטים עדיין לתפיסה הזו שהיא כח מחשבה של הקרום שחופף על המח. ולא עצם הכניסה למציאות של פנים.

זה תפיסה של אדם שהוא במדרגה של "קליפה קודמת לפרי".

מצד הקלקול, מה שה"קליפה קודמת לפרי" זה כח רע שגורם לאדם את הג' קליפות שהם השורש לג' עבירות, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, שהם כנגד אברהם יצחק ויעקב, כמו שסידר המהר"ל, ועוד בדברי רבותינו כידוע.

אבל כשמדברים על הדקות של הקליפה, לא במקום השפלות הגמורה שמביאה למציאות של רע בפועל, כשורש לג' עבירות וענפיהם - שהם כל השס"ה לאוים ופרטי פרטיהם, אלא כשמדברים על הדברים שהם העדינות יותר של הסוגיא, היינו שכח המחשבה של האדם נמצא במדרגה של קליפה, במדרגה של תפיסה הכללית שבדבר בלי מקום ההתפרטות של הדבר.

כללות ופרטות בירושת א"י

ניתן את הדוגמא שהוזכרה, מצד הקדושה, "קיפל כל ארץ ישראל תחתיו והראה לו שנוחה להיכבש" שנאמר אצל יעקב אבינו, יש את הכח שכנסת ישראל מקבלים ירושה כללית בארץ, ומצד כך, כמו שבגדרי כל ירושה, יש גדר של "תפוסת הבית" שכולם אחוזים בדבר בשווה, ויש את החלוקה, כמה כל אחד מקבל, ואיזה חלק הוא מקבל, בכור פי שנים וכו', וכל היורשים חולקים ביניהם, במה, ואיזה חלק, כל אחד יקבל, זה יקבל "תרביצא" וזה "אפדנא", וכן ע"ז הדרך, שכל אחד מקבל את חלקו, זה ההתפרטות של חלוקת ארץ ישראל שהיא עפ"י גורל, ועפ"י אורים ותומים, שכך נחלקה ארץ ישראל, יש "מעלין זה לזה בדמים" שלפי"ז יש לכל אחד מה שהוא קיבל, אבל, כל אחד מקבל את חלקו שלו, זה ההתפרטות שבאה אחרי מציאות הכללית.

ולכן היה מתחילה "שבע שכיבשו", זה היה "כללות" ולאחר מכן "שבע שחילקו", נתגלה ב"שבע שחילקו" חלוקה, שכל אחד מקבל את הפרטות, וא"כ, מה ש"נוחה ארץ ישראל להיכבש" זה ה"שבע שכיבשו", לאחר מכן בא השלב של החלוקה, "ארץ ישראל נתחלקה לשבטים" אצל יעקב זה לא נחלק לשבטים, יעקב הוא הכלל, החלוקה היא רק אצל השבטים, בהגדרה כוללת, ובפרטות יש את אפרים ומנשה שנחלק לשנים, ולוי "אין לו חלק ונחלה עמך", רק מ"ב ערים ושש ערים מקלט שהם יחד מ"ח ערים, וכן ע"ז הדרך.

אבל מ"מ א"כ, המדרגה הזו, היא בעצם תפיסת האדם, שהוא תופס תפיסה של כללות בלי שהיא באה לידי מציאות של התפרטות, התפיסה הזו נקרא כח של קליפה שבדבר.

רבי מאיר שנאמר עליו "תוכו אכל קליפתו זרק", כלומר, את ה"כללות" דקלקול הוא זרק, והוא קיבל את ה"תוכו", את מציאות הפרטות בכל חלקיו, ואת הכללות של "קליפתו" שמצד התיקון, הוא קיבל ברוח הקודש, במחשבה הראשונה העליונה, כמו שהוזכר לעיל.

אגוז טוב וחטא - זה לעומת זה

ומכל מקום, העולה מן הדברים, המציאות של אגוז דקדושה שמתגלה, כידוע, מצד אחד אגוז זה בגימטריא חטא, ולכן נהגין לא לאכול בראש השנה אגוזים, חטא כלומר, זהו מלשון להחטיא, את המטרה, זה מלשון חסרון, מחטיא את המטרה היינו, שהוא נמצא סביב הדבר, הוא לא נוגע בפרטות שבדבר, ויתר על כן, הוא לא נוגע בשורש נקודת הפכים, שזו המדרגה השלישית שנתבאר.

אבל, אגוז כידוע עד מאד, הוא גם בגימטריא טוב, וזו ההבחנה של "זה לעומת זה עשה האלקים", היפך מציאות הרע, יש מציאות של טוב, האגוז מצד הקלקול שבו, שהוא החטא, הוא אותו תפיסה של כללות של מחשבה

ראשונה, שהאדם הולך עם המחשבה הראשונה, האגוז דטוב, הוא עולם שכולו טוב, הוא עולם שהמחשבה הראשונה באה מהמושכלות. העליונות של השכל העליון, שנמשך ממנו השכלה מושכל, לתוך מציאות המשכיל, וכך הוא מקבל מחשבה עליונה.

העבודה למעשה של "תוכו אכל קליפתו זרק"

על מנת שהאדם יצא מתפיסת הקליפה, זה וודאי שכאשר האדם לומד דברי תורה, שיש את ההשקעה הראשונה כשהוא לומד את המשנה, את המימרא בגמ' פעם ראשונה אז יש לו את ההשקפה הראשונה, ולאחר מכן הוא מתבונן, אבל על דרך כלל, זה תהליך שנעשה בלי מודעות, ומצד כך, אין בירור גמור של הקליפה אף שבוודאי שיש בירור במידה מסויימת, אבל הצורה היסודית והבהירה שזה העבודה למעשה, מה מהסבא מקלם שאמר שלושה חלקים בצורת הלימוד ואחד מהנקודות הם, להתבונן מה הוא חשב קודם, ומה הוא חושב אחרי, זה נאמר בכללות על כל דבר חדש שהאדם למד, שהוא צריך להתבונן מה הוא חשב לפני כן, ומה הוא חושב עכשיו, אבל זה נאמר בפרטות למי שאנחנו עוסקים בו השתא, מה היה ה"מושכל ראשון" שלו, כאשר הוא למד את הדבר, ומה הוא חושב עכשיו, אחרי שהוא העמיק ועיין, ואז, הוא רואה את הכללות לעומת הפרטות, את ה"קליפה" לעומת "תוכו".

ככל שהאדם פועל בצורה הזו שהזכרה, עוד פעם ועוד פעם, כמובן, בשיעור הנכון - כך, לאט לאט הוא מביט ותופס מה זה המושכל ראשון, שלו, מהי ה"קליפה" שלו, כל אדם יש לו את "קליפתו" דיליה, את ה"מושכל ראשון" החיצוני הכללי שלו.

כשפועלים בצורה שהזכרה השתא, אז האדם מתחיל להכיר את חלקו הרע, יש את "חלקו הרע" שהאדם צריך להכיר במידות, שזה לא סוגייתנו עכשיו, שורש המידה רעה דיליה, ויש את כח הרע שהאדם צריך להכיר, שזהו ה"רוח שטות" שהיא היפך ה"שכל דקדושה", והממוצע של הרוח שטות זהו המושכל ראשון של הכללות שחופף על פנימיות המוחין שהזכר, צריך בהירות שהאדם יבין מהו המושכל ראשון שהוא תופס.

ככל שהאדם מכיר יותר מה המושכל ראשון שהוא תופס, אז הוא גם מכיר את שורש הרע דיליה בהשכלה, ועי"כ הוא מכיר את אופן הדבר, ממה צריך לצאת, ולפי"ז לבנות את הבנין, איך יוצאים מאותו תפיסת מושכל, אבל ע"מ לצאת מהדבר, צריך בהירות במציאות של אותה השכלה.

לכן, באופן המעשי, כמו שנתבאר, יש את המבט שיש לאדם כאשר הוא לומד דבר חדש, ולאחר מכן מעיין, הוא מתבונן מה היה המושכל ראשון, ומה השתנה לאחמ"כ, ולאט לאט נהיה לאדם הכרה יותר בהירה בתפיסת ה"קליפתו" דיליה.

ואם האדם פועל באופן הזה, אז מתקיים "קליפתו זרק ותוכו אכל", רבי מאיר מביאו לחיי העולם הבא.